

16.8.2018

LÄNSISATAMAN LIIKENTEEN AJANTASAISEN TILANNEKUVAN TOTEUTTAMINEN

Johdanto

Uudenmaan liiton johdolla valmisteltu liikenne- ja kasvukäytävähankke North Sea Baltic Connector of Regions (NSB CoRe) sai vuoden 2015 lopulla 2,6 miljoonan euron rahoituksen EU:n Itämeren alueen Interreg-ohjelmasta 2014 - 2020. Hankkeen toteutusaika on 1.5.2016 - 30.4.2019. NSB CoRe:ssä kehitetään Pohjanmeri–Itämeri TEN-T-käytävän liikennettä ja maankäyttöä siten, että liikenneinvestoinneista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty. Tavoitteena on, että yksittäisten kaupunkien nauhasta muodostuu toiminnallisesti yhtenäinen kokonaisuus. Tavoitteena on lisäksi parantaa Uudenmaan kansainvälisiä liikenneyhteyksiä sekä Suomen saavutettavuutta.

Kolme vuotta kestävänsä NSB CoRe -hankkeen kokonaisbudjetti on 3,3 miljoonaa euroa. Mukana on kaikkiaan kuusitoista partneria Suomesta, Virosta, Latviasta, Liettuasta, Puolasta ja Saksasta. Suomesta osallistuvat Uudenmaan liiton lisäksi Helsingin kaupunki, Hämeenlinnan kaupunki, Merenkurkun neuvosto sekä logistiikkakeskusklusteri Limowa. Hanketta tukee neljäkymmentä liitännäispartneria, kumppanimaiden lisäksi Hollannista, Ruotsista ja Venäjältä. Liitännäispartnereina on kaupunkeja, maakuntia, ministeriöitä sekä liikenne- ja logistiikka-alan yrityksiä.

Jätkäsaaren, Hernesaaren ja Ruoholahden muodostama alue on liikenteen kansainvälinen solmupiste, pitkäaikainen liikenteen kehittämiskohde ja liikenteen T&K-toiminnan keskus. Alueen nopea kehitys ja liikennemäärien voimakas kasvu aiheuttavat haasteita liikennejärjestelmälle ja –palveluille, joiden tavoitteena on mahdollistaa ihmisten ja tavaroiden sujuva ja tehokas liikkuminen. Helsingin kaupungin NSB CoRe WP3 aktiviteettien kannalta alue on keskeinen.

Tiivistä yhteistyötä tehdään Helsingin koordinoiman EU:n Interreg-ohjelmaan kuuluvan FinEst Smart Mobility –hankkeen kanssa. Vuoden 2018 aikana toteutettaviin kokeiluihin valittiin kaikkiaan kuusi yritystä, jotka keskittyvät tarjoamaan ratkaisuja kaikille satamissa liikkujille. Kokeilujen kehittäminen käynnistyi vuoden alussa. Kehittämisvaiheen jälkeen kaksi pilottiyritystä, Coreorient ja Tilgi, karsittiin jatkosta. Muut pilottiyritykset jatkavat kehittämistyötään.

- GoSwift kehittää kuljettajille ja kuljetusoperaattoreille raskaan liikenteen jonotusjärjestelmää, jonka avulla he saavat tiedon siitä, milloin pitää siirtyä satamaan. Palvelu mahdollistaa oikea-aikaisen saapumisen satama-alueelle, ruuhkaisinakin aikoina niin, että turha odottelu satamassa voidaan minimoida.
- Fleetrange Oy kehittää rajapintaa Länsisataman ja Vanhan sataman väliä kulkevien lauttojen

16.8.2018

automaattisen ja reaaliaikaisen aikataulu-, sijainti ja saapumistiedon toimittamiseen, joka tukee useammilla liikennevälineillä tehtävien matkaketjujen sujuvuutta ja luotettavuutta.

- Infotripla Oy kehittää Länsisataman lähialueen liikenteen tilannekuva- ja ennakointipalvelun, jonka avulla voidaan tehostaa satamasta katuverkolle suuntautuvan liikenteen ohjausta ja vähentää hetkittäin kasvavan liikennemäärän aiheuttamia liikenteellisiä haittoja.
- Kyyti Groupin toteuttamassa pilotissa lauttamatkustaja voi ostaa helposti Kyyti-sovelluksella matkan Länsisatamasta Helsinki-Vantaan lentokentälle, joko HSL:n joukkoliikenteellä, kimp-pataksilla tai niiden yhdistelmällä.
- Coreorient Oy selvitti mahdollisuutta Suomen ja Viron välillä matkustavien kyydinjakamiseen niin, että samaan suuntaan matkalla olevat matkustajat saisivat vaihtoehtoisen tavan siirtyä määränpäähänsä, jolloin tarve oman auton käyttämiselle vähenee. Tämä tekee matkanteosta lähes yhtä helppoa kuin omalla autolla, mutta säästää kuitenkin matkakustannuksia ja vähentää autoruuhkia Länsisatamassa.
- Tilgi Suomi Oy:n kokeilun tarkoituksena oli tarjota henkilömatkustajille ja raskaalle liikenteelle järjestelmiä, joita ohjaavat tietokone- ja mobiilisovellukset jakavat tietoa intuitiivisin käyttöliittymin järjestelmän käyttäjille ja julkisille tahoille. Henkilömatkustajan palvelut olisivat kohdistuneet esimerkiksi Tallinnan Virukeskuksen ja Helsingin Ruoholahden metroaseman ja satamien välisen saavutettavuuden parantamiseen shuttle-palvelulla. Pilotin kehittämissivaiheessa jatkoselvitettiin reittimahdollisuuksia sekä selvitettiin hallinnolliset vaatimukset kokeilun toteuttamiselle.

Tarjoajan tulee kertoa tarjouksessaan, kuinka se tukee tuottamallaan tilannekuvatiedolla jatkoon valittujen yritysten kehittämistyötä. Fleetrage Oy:n tuottama rajapinta on jo käytettävissä ja muiden kokeilujen varsinainen käyttö alkaa syksyn aikana. Kokeilut jatkuvat vuoden 2019 alkuun asti, ja niiden toivotaan parantavan paitsi liikkumisen sujuvuutta niin myös liikkujien käyttäjäkokemusta.

Tavoitteet

Tavoitteena on jatkaa "Helsinki West Harbour Data and Interfaces, Feasibility Study" (https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/los_2017-3.pdf) –projektissa tehtyä työtä. FinEst Smart Mobility –hankkeen kokeilut ovat käynnistyneet. Piloteissa muun muassa kehitetään matkustajalaivojen ajantasaista seuranta ja parannetaan Länsisatamasta ulos suuntautuvan liikenteen sujuvuutta. Sen sijaan Länsisataman sisäpuolisen liikenteen sujuvuudesta ei ole ajantasaista tietoa, joten tässä työssä keskitytään Länsisataman sisäpuolisen liikenteen ajantasaisen seurannan kehittämiseen.

16.8.2018

Menetelmät ja toteutus

Koska ”Helsinki West Harbour Data and Interfaces, Feasibility Study” –työn ja ”FinEst Smart Mobility” –hankkeen tulosten perusteella on selvinnyt, että Länsisataman sisäpuolisen liikenteen sujuvuudesta ei ole ajantasaista tietoa, tässä työssä keskitytään ajantasaisen liikennetiedon tuottamiseen sataman alueelta.

Työssä kartoitetaan Länsisataman sisäpuolisen liikenteen seurannan nykytilanne. Kartoituksen pohjalta määritellään tavoitetilanne, jossa tuotetaan ajantasaista tilannekuvaa satamasta purkautuvasta liikenteestä. Siihen kuuluvat olennaisena osana liikenneverkkoon purkautuvien ajoneuvojen määrä, purun alkamisajankohta ja ajantasainen etenemistilanne.

Sataman sisäpuolelle asennetaan tarvittavat laitteistot, jotta tavoitetilanne saavutetaan. Asennettavien laitteistojen tulee tuottaa liikennetiedot avoimiin rajapintoihin, joista tiedot ovat irrottamiskustannuksilla saatavissa yleisesti käytössä olevien standardien ja yhteisesti sovittujen tapojen (niin sanottujen de facto standardien) mukaisesti. Työn ja asennettavien laitteistojen hinta ei saa ylittää tälle työlle määritettyä kattohintaa (katso kohta ”Hinta”).

Ajantasaista liikennetietoa tarvitaan koko Länsisataman alueelta. Tarjouspyynnön liitteenä on Länsisataman kartta (työohjelmaluonnoksen liite), johon on merkitty ehdotukset ajantasaisten mittauspisteiden paikoista. Tarjoaja voi ehdottaa mittauspisteille myös muita paikkoja.

Tulokset

Työn tuloksena saadaan järjestelmä, joka mahdollistaa liikenteen ajantasaisen tilannekuvatiedon saamisen Länsisataman sisäpuolelta. Työn kirjalliset tulokset raportoidaan Word-muodossa. Työn raportointikieli on englanti. Raportti muodostuu seuraavista osista: 1) Abstract, 2) Introduction, 3) Method, 4) Results, 5) Conclusions ja 6) References.

Työn organisointi

Työn ohjausryhmään kuuluvat (alustava lista, joka tarkentuu myöhemmin):

- Mikko Lehtonen, Helsingin kaupunki (puheenjohtaja)
-

Hinta

Työn hinta on korkeintaan 28 000 euroa + ALV 24 %.

16.8.2018

Liite

Länsisataman kartta, johon on merkitty ehdotukset ajantasaisten mittauspisteiden paikoista.

